Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul central (judecător Ghenadie Mîțu)

Dosarul nr. 2a-445/2025 (PIGD: 2-24137198-03-2a-27032025)

CURTEA DE APEL NORD

Colegiul civil și de contencios administrativ

D E C I Z I E

7 august 2025 municipiul Bălți

Instanța în componența:

Stanislav Grosu, *președintele completului*

Alina Țihonschi

Radu Holban, *judecători,*

Roxana Iacubovscaia, *grefieră*,-

examinând apelul declarat de Musteață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Musteață Diana în contradictoriu cu Musteață Victor, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, privind determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori,-

C O N S T A T Ă :

I. Pretenţiile reclamantului:

1. La 2 decembrie 2024, Musteață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru, a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Musteață

Victor, privind stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori (fila dosarului 1-4).

2. În motivarea cererii reclamanta, a invocat că în urma desfacerii căsătoriei cu pârâtul, Musteață Victor, la data de 29 noiembrie 2023, înregistrată la Serviciul Stare Civilă Telenești, sub nr. 124, nu s-a ajuns la un acord cu privire la stabilirea domiciliului copiilor minori ai părților. Astfel că, cei doi copii, *****, născut la ***** și *****, născută la *****, trăiesc împreună cu reclamanta în satul *****, în timp ce pârâtul locuiește în satul *****.

Prin urmare, consideră că stabilirea domiciliului copiilor minori ar trebui să fie cu mama, având în vedere că aceasta se ocupă de întreținerea și educația lor în mod continuu, iar pârâtul nu își îndeplinește în mod constant obligațiile părintești legate de întreținerea copiilor.

În baza circumstanțelor relatate, în temeiul prevederilor art.63 alin. (2), art. 74-76 Codul familiei, reclamanta solicită stabilirea domiciliului copiilor minori, *****, născut la ***** și *****, născută la *****, cu mama, Musteață Diana și încasarea de la Musteață Victor în beneficiul Dianei Musteață a pensiei de întreținere a copiilor minori, în sumă fixă de 3000 lei lunar de fiecare copil în parte, începând cu data înaintării acțiunii până la atingerea majoratului copiilor. De asemenea, a solicitat încasarea de la Musteață Victor în beneficiul Dianei Musteață a 1/2 din cheltuielile de judecată suportate, în valoare de 1700 lei.

II. Soluția instanței de fond:

3. Prin hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025 (fila dosarului 35), s-a hotărât:

”*Acțiunea înaintată de Musteață Diana către Musteață Victor, persoana interesată Structura Teritorială de Asistență Socială Soroca, privind stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, se admite parțial.*

*Se stabilește domiciliul copiilor minori: *****, a.n. ***** și *****, a.n.*****, cu reclamanta, Musteață Diana.*

*Se încasează de la cet.Musteață Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul cet. Musteață Diana, a.n. *****, IDNP *****, locuitoarea *****, pensia pentru întreținerea copilului minor, *****, a.n. *****, în mărime de*

*1550 lei lunar şi pentru întreţinerea copilului minor, *****, a.n.*****, în mărime de 1170 lei lunar, începând cu data de 02.12.2024 până la atingerea vârstei de majorat a copiilor.*

*Se încasează de la cet.Musteaţă Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul cet. Musteaţă Diana, a.n. *****, IDNP *****, locuitoarea *****, suma de 1700 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.*

*Se încasează de la Musteaţă Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul statului suma de 1355,56 lei cu titlu de taxă de stat.*"

III. Solicitarea apelantei:

4. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 18 februarie 2025 reclamanta Musteață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru, a declarat apel preliminar (fila dosarului 38), iar la 26 mai 2025, prin intermediul poștei electronice, a prezentat cerere de apel motivată (fila dosarului 53-55), prin care a solicită admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii Judecătoriei Soroca (sediul central din 27 ianuarie 2025, în latura cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori ***** și ***** în mărime de 1170 lei lunar, începând cu data de 02.12.2024 până la atingerea majoratului copiilor, cu adoptarea unei noi hotărâri, în această parte, cu dispunerea încasării de la Musteață Victor în beneficiul lui Musteață Diana a pensiei de întreținere pentru copii minori ***** și ***** în mărime de 3000 lei pentru fiecare, lunar, începând cu data înaintării apelului până la atingerea vârstei de majorat a copiilor.

IV. Argumentele părţilor:

5. În motivarea apelului, apelanta a invocat următoarele temeiuri.

Potrivit art. 386, alin. (1) Cod de procedură civilă, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă:

(...) c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei; (...).

Consideră apelanta că prima instanță greșit a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori ***** în mărime de 1550 lei lunar și pentru ***** în mărime bănească fixă a câte 1170 lei lunar.

Cuantumul pensiei de întreținere stabilit prin hotărârea judecătorească contestată este în mod cert sub pragul minimului de existență, fapt ce evident contravine interesului superior al copiilor, iar suma de 1550 lei de lei lunar pentru copil în vârstă de 14 ani și respectiv suma de 1170 lei lunar, pentru întreținerea copilului minor cu vârsta de 10 ani nu ar fi una proporțională și echitabilă în raport cu părțile, precum și este în interesul superior al copiilor.

Stabilirea unei pensii de 1 550 de lei și respective 1170 lei, pentru fiecare dintre copii, este inechitabilă inclusiv în raport cu Musteață Diana, căreia efectiv îi revine sarcina de îngrijire, educare, creștere şi susținere materială și morală a copiilor minori.

Mai mult că, odată fiind stabilit prin hotărârea judecătorească din 27 ianuarie 2025 locul de trai al copiilor minori cu mama, în mod evident, ultima contribuie la creşterea, educația şi întreținerea copiilor, atât în plan material, cât şi psihologic, moral şi emoțional, având sarcini suplimentare: îngrijirea zilnică, igiena copiilor, procurarea produselor alimentare şi pregătirea meselor, activități educative.

Aşadar, stabilirea cuantumului pensiei pentru întreținerea copiilor minori în mărime de a câte 3000 lei pentru fiecare copil, nu poate fi calificată ca o încălcarea a drepturilor intimatului Musteață Victor, ci prevalează în raport cu drepturile și interesele copiilor minori.

Reieşind din rigorile instituite de legislator, este incontestabil că atât apelanta, cât şi intimatul sunt obligați să contribuie în mărime egală la întreținerea copiilor minori.

Ținând cont de faptul că potrivit datelor Biroului Național de Statistică (BNS), privind minimul de existență pentru copilul în vârstă de 7-17 ani, ce locuiește în localitățile rurale, pentru semestrul II al anului 2024, ce constituie 3321,2 lei lunar, care este în creștere față de minimum de existență pentru semestrul I al aceluiași an care constituia 3242,1 lei rezultă că apelanta nu poate face față cheltuielilor lunare de întreținere material a copiilor, fapt ce va afecta interesul superior al acestora.

Consideră că prima instanță a stabilit încasarea pensiei de întreținere într-un cuantum de mai puțin de 1/2 din minimum prevăzut de Biroul Național de Statistică.

Având în vedere circumstanțele de fapt și obligația legală a lui Musteață Victor în virtutea calității sale de părinte să acorde copiilor săi o susținere materială, să ofere minorilor condiții normale de existență şi să asigure trai decent pentru creșterea, dezvoltarea şi educarea lor normală fiind obligat de rând cu mama Musteață Diana, în mod egal, indiferent de faptul dacă copii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separate.

În asemenea condiții, consideră apelanta că stabilirea unei pensii de întreținere a copiilor minori în mărime de a câte 3000 lei lunar, pentru fiecare, este rezonabilă pentru a acoperi proporțional cheltuielile de întreținere a copiilor, vizează nemijlocit interesele acestora în condițiile executării cu bună-credință de către Musteață Victor a obligației de plată a unei pensii de întreținere decente și ar oferi posibilitatea de a beneficia de studii și servicii medicale calitative, de o odihnă mai bună şi de activități extrașcolare (accesibile în mare parte doar contra plată).

V. Poziția părților în ședința instanței de apel:

6. Apelanta Musteață Diana și reprezentantul său, avocatul Lungu Alexandru, în ședință de judecată nu s-a prezentat însă, prin cererea din 3 iulie 2025 au solicitat examinarea apelului în lipsa lor, menționând că susțin apelul și pledează pentru admiterea acesteia în sensul formulat.

7. Intimatul Musteață Victor, fiind înștiințat despre locul, data şi ora şedinţei de judecată, la adresa de domiciliu indicată la materialele cauzei, raionul Telenești, satul Tîrșiței, plicul poștal a fost întors instanței cu mențiunea ”nereclamat” fapt, confirmat prin adeverința Î.S. ”Poșta Moldovei” (fila dosarului 59). Refuzul ultimului de a recepționa citaţia echivalează cu înştiinţarea acestuia, or, reieşind din pct. 2 ale Regulilor privind prestarea serviciilor poştale, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 1457 din 30 decembrie 2016, noţiunea de trimitere nereclamată este trimitere poştală care nu a fost distribuită (predată) destinatarului din cauza nesolicitării sau refuzului de recepţionare a acesteia.

Mai mult, reieşind din datele inscripţionate pe plicul DS8020639417AS (fila dosarului 59), la 27 iunie 2025, termenul de păstrare a trimiterii poştale destinată lui Musteaţă Mihail a fost de 30 de zile, termen în care ultimul avea obligaţia de a o ridica, or, potrivit pct. 82 din Regulile privind prestarea serviciilor poştale,

trimiterile poştale cu menţiunea „Predarea în mână proprie”, „Citaţie” sau „Înştiinţare” se înmânează personal destinatarului. În lipsa acestuia, în cutia poştală individuală se lasă avizul de sosire pentru primirea trimiterii în unitatea poştală. Trimiterile poştale adresate persoanelor fizice şi juridice, sediul cărora se află în afara localităţilor (staţii meteorologice, ferme etc.), se ridică în unităţile poştale, cu forţele şi mijloacele proprii, de către destinatari.

8. În conformitate cu art. 100 Cod de procedură civilă, *cererea de chemare în judecată şi actele de procedură se comunică participanţilor la proces şi persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poştă, cu scrisoare recomandată şi cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act şi confirmarea primirii lui, precum şi prin delegaţie judiciară.*

9. Articolul 105 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că, *citaţia şi înştiinţarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citaţiei sau înştiinţării se înscrie pe citaţie sau înştiinţare în partea care se înmînează destinatarului, precum şi pe cotor, care se restituie instanţei.*

10. Intervenientul accesoriu ATAS-Nord-Nord-Est, Structura Teritorială de Asistență Socială Soroca în ședința de judecată nu s-a prezentat, dar prin cererea din 4 iulie 2025, a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, declarând că potrivit Avizului cu privire la determinarea domiciliului copiilor minori, acționând în vederea apărării drepturilor și intereselor majore ale copiilor minori, luând în considerație atașamentul și confortul copiilor, susține cererea de chemare în judecată a reclamantei Musteață Diana, de a stabili domiciliul copiilor minori ***** și ***** cu mama, cu respectarea drepturilor tatălui de a menține relații cu copii, conform dispozițiilor legale.

11. În conformitate cu dispozițiile art. 379 alin. (2) Cod procedură civilă, *neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a*

reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

12. Ținând cont de conținutul normelor legale citate *supra*, completul Colegiului civil a întreprins toate masurile necesare în vederea înștiințării participanților la proces despre data, locul și ora examinării prezentei cauze, iar ca urmare a dispus examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa intimatului.

13. În aceeași ordine de idei, instanța de apel ține să menționeze și faptul că, în încheierea de primire în procedură a cererii de apel, comunicată participanților la proces, aceștia au fost atenționați că, va instanța va trece la dezbaterile judiciare, în cazul neprezentării de către părți a referințelor cu înscrisuri, formularea demersurilor necesare, prezentarea/ reclamarea probelor, în termenul stabilit, precum și în lipsa cererilor de amânare a examinării pricinii în fond (fila dosarului 56).

VI. Aprecierea instanţei de apel:

14. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normelor legale aplicabile speței, completul Colegiului civil conchide de a admite apelul declarat, din următoarele considerente.

15. În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod procedură civilă, *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu prevede altfel.*

16. Colegiul civil reţine că dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunțat la 27 ianuarie 2025 (fila dosarului 35), iar apelul preliminar a fost depus la 18 februarie 2025 (fila dosarului 38), adică în termenul legal stabilit la art. 362 Cod procedură civilă.

17. Potrivit art. 385 alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, *instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărârea primei instanțe;*

18. Conform art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă*, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei;*

19. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, *instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor din apel. Instanța nu este legată de motivele apelului privind legalitatea hotărârii primei instanțe, ci este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei.*

20. Potrivit art. 118 Cod de procedură civilă, *(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. (3)Circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.*

21. Art. 121 din Cod de procedură civilă prevede că, *instanța judecătorească reține spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului, iar art. 122 din Codul de procedură civilă prevede că, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor.*

22. Potrivit art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, *instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.*

23. Norma cuprinsă la art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă stabilește că, *la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanța pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau*

nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii.

24. Iar prevederile art. 239 Cod de procedură civilă reglementează că, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată. Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importantă la soluționarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet şi au fost elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.*

25. Din conținutul normelor citate *supra*, completul Colegiului Civil reține că, sarcina instanței de apel derivă din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, și constă în verificarea temeiniciei și legalității hotărârii primei instanțe, prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept reținute a fiind constatate, a concluziilor enunțate în acest sens de către instanța de fond în sensul admiterii sau respingerii pretențiilor din acțiune, precum și prin prisma motivelor invocate în apel și a obiecțiilor intimatului/intimaților.

26. Iar alin.6 din art.373 Cod de procedură civilă statuează că apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, cu excepția cazurilor când consimte și când hotărârea este atacată și de alți participanți la proces. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

27. Totodată, completul judiciar al instanței de apel menționează că, potrivit regulilor unui proces echitabil, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

28. Sursele de Soft Low - Avizul nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, stabilește că o motivație şi o

analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.

29. Instanța de apel menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de ași argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor cauzei. Îndatorirea de a motiva coerent şi unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare şi dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în faţa eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

LIMITELE EXAMINĂRII CAUZEI ÎN INSTANȚA DE APEL

30. Instanța de apel reține că, la 2 decembrie 2024 Musteață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru, a înaintat o cerere de chemare în judecată împotriva lui Musteață Victor, privind stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori (pct. 1 *supra*).

31. Prin hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025 (pct. 3 *supra*), s-a hotărât:

”*Acţiunea înaintată de Musteaţă Diana către Musteaţă Victor, persoana interesată Structura Teritorială de Asistenţă Socială Soroca, privind stabilirea domiciliului copiilor minori şi încasarea pensiei de întreţinere a copiilor minori, se admite parţial.*

*Se stabileşte domiciliul copiilor minori: *****, a.n. ***** şi *****, a.n.*****, cu reclamanta, Musteaţă Diana.*

*Se încasează de la cet.Musteaţă Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul cet. Musteaţă Diana, a.n. *****, IDNP *****, locuitoarea *****, pensia pentru întreţinerea copilului minor, *****, a.n. *****, în mărime de 1550 lei lunar şi pentru întreţinerea copilului minor, *****, a.n.*****, în mărime de 1170 lei lunar, începând cu data de 02.12.2024 până la atingerea vârstei de majorat a copiilor.*

*Se încasează de la cet.Musteață Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul cet. Musteață Diana, a.n. *****, IDNP *****, locuitoarea *****, suma de 1700 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.*

*Se încasează de la Musteață Victor, a.n. *****, IDNP *****, locuitor al *****, în beneficiul statului suma de 1355,56 lei cu titlu de taxă de stat.*"

32. Hotărârea instanței de fond a fost atacată cu apel de către reclamanta Mustață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru (pct. 4 *supra*), care își exprimă dezacordul doar în partea ce ține de cuantumul sumei fixe a pensiei de întreținere încasate de prima instanță, solicitând modificarea acestuia în sensul majorării de la suma de 3.000 lei, pentru fiecare copil. Corespunzător solicită modificarea hotărârii primei instanțe în sensul dat.

33. Potrivit art. 373 Cod de procedură civilă stipulează expres că, *instanța de apel verifică, **în limitele cererii de apel,** (...) legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. **În limitele apelului**, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.*

34. Așa fiind, ținând cont de principiul disponibilității părților și examinării cauzei în apel în limitele pretențiilor din cererea de apel, situație reglementată potrivit dispozițiilor art. 27 alin. (1) și art. 373 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil va supune verificării hotărârea instanței de fond doar în partea atacată, în rest, prezumându-se că aceasta este una corectă și legală, fiind acceptată de părțile în litigiu.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

35. Conform art. 48 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova *„părinții sunt obligați să asigure creşterea, educația și instruirea copiilor”.*

36. Potrivit art. 58 alin. (1) Codul familiei „*părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat*”.

37. În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1) şi 2) Codul familiei, *(1) Părinţii au dreptul şi sînt obligaţi să-şi educe copiii conform propriilor convingeri, indiferent de faptul dacă locuiesc împreună sau seclarat. (2) Părinţii poartă răspundere pentru dezvoltarea fizică, intelectuală şi spirituală a copiilor şi au prioritate la educaţia lor faţă de oricare alte persoane.*

38. Conform prevederilor art. 74 Codul Familiei, *părinţii sînt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii inapţi de muncă care necesită sprijin material. Modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare.*

39. În conformitate cu prevederile art. 75 Codul Familiei, *Pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 – pentru un copil, 1/3 – pentru 2 copii şi 1/2 – pentru 3 şi mai mulţi copii. (2) Cuantumul cotelor stabilite la alin.(1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante.(3) În cazul în care unii copii rămîn cu un părinte, iar alţii – cu celălalt, pensia de întreţinere plătită în favoarea părintelui mai puţin asigurat se stabileşte într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.*

40. Potrivit art. 76 Codul Familiei, *în cazurile cînd părintele care datorează întreţinere său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri cînd, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de*

întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art. 75 Codul familiei. Cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinîndu-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi păstrîndu-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

41. În conformitate cu prevederile art. 97 din Codul familiei, *în lipsa unui acord referitor la întreţinere, membrii familiei menţionaţi la art. 74-91 pot porni în instanţa judecătorească o acţiune privind încasarea pensiei respective, chiar şi în cazul când aceasta, se plăteşte benevol*

42. Potrivit art. 108 din Codul familiei, *(1) Cuantumul pensiei de întreținere stabilite de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă* ***constituie cel puțin 50% din valoarea mediei anuale a minimului de existență*** *calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică.*

43. Conform art. 2 al Legii nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, *minim de existență este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale și a serviciilor pentru satisfacerea necesităților principale, menținerea sănătății și pentru susținerea viabilității omului*.

44. Potrivit art. 3 al aceleiași Legi, *mărimea minimului de existență include: mărimea valorică a coșului alimentar; cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației; mărimea primelor și a contribuțiilor obligatorii. Mărimea minimului de existență pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.*

CIRCUMSTANȚELE DE FAPT IMPORTANTE ȘI APRECIEREA ACESTORA PRIN PRISMA NORMELOR DE DREPT MATERIAL ȘI PROCEDURAL APLICABILE SPEȚEI

45. Completul judiciar constată că, deși prima instanță a determinat corect raportul juridic dedus judecății, stabilind și elucidând circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, totuși concluziile sale cu referire la soluția în partea ce ține de stabilirea cuantumului pensiei de întreținere sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei.

42. Astfel, din conținutul materialelor cauzei, în şedinţa de judecată s-a constatat cu certitudine că, potrivit certificatelor de naștere seria NA-VI 2020662, seria NA-VI 2129151 (fila dosarului 7-8), părinții copiilor minori *****, născut la ***** și *****, născută la ***** sunt Mustață Victor (tata), născut la ***** și Musteață Diana (mama), născută la *****.

43. De asemenea, din materialele caze s-a constatat că, copiii minori ***** și *****, domiciliază cu reclamanta/apelantă Musteață Diana, aflându-se la educația și întreținerea acesteia, iar pârâtul/intimat Musteață Victor se eschivează de la exercitarea obligațiilor privind întreținrea materială a copiilor minori. El nu este angajat oficial în câmpul muncii, având astfel venituri neregulate. Subsecvent instanța evidențiază faptul că, apelanata, atât în instanța de fond cât și în instanța de apel a solicitat înacasarea pensiei pentru întreținerea copiilor minori în mărime de 3.000 (trei mii,00) lei lunar pentru fiecare copil.

44. Acestea fiind stabilite, instanța de prim nivel corect a conchis, prin prisma prevederilor art. 58 alin. (1), art. 74 și art. 76 din Codul familiei, că de la pârâtul Musteață Victor urmează a fi încasată prin hotărâre judecătorească în beneficiul reclamanei Musteață Diana pensie de întreținere a copiilor minori *****, și ***** în sumă bănească fixă, plătită lunar.

45. Astfel, instanța de fond just a reținut, conform normelor de drept enunțate mai sus, că răspunderea pentru creşterea copiilor şi asigurarea dezvoltării lor le revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei trebuie să se conducă înainte de toate de interesul superior al copilului. Or, oricărui copil îi este recunoscut dreptul la un nivel de viaţă suficient pentru dezvoltarea sa fizică, mintală, spirituală, morală şi socială, iar părinților care au în grijă de un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților şi a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.

46. Cu toate acestea, prima instanță greșit a stabilit cuantumul pensiei de întreținere în sumă bănească fixă a câte 1550 lei lunar pentru întreținerea copilului minor ***** și respectiv 1170 lei lunar, pentru întreținerea copilului minor *****. Or, acest cuantum este sub pragul minimului de existență stabilit de Biroul Național de Statistică, fapt ce evident contravine interesului superior al copiilor minori.

47. Asttfel, reieșind din recomandările Curții Supreme de Justiție și practica judiciară constantă pe așa categorii de cauze, drept punct de reper pentru stabilirea de către instanțele judecătorești a cuantumului minim al pensiei de întreținere a copilului minor în sumă bănească fixă, îl constituie datele Biroului Național de Statistică cu privire la minimul de existență al copiilor minori pe categorii de vârste. Respectiv, întreținerea copiilor nu poate fi redusă sub minimul necesar reglementat de datele statistice, deoarece o asemenea abordare a obligațiunilor părintești, ar duce la o dezvoltare și întreținere limitată a copilului atât pe plan material cât și spiritual. În acest sens, este relevantă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omlui (CEDO) care statuează că interesul superior al copilului trebuie să fie considerat primordial (cererea nr.43123/10 cauza P.K. vs Polonia).

48. Așadar, ținând cont de interesul superior al copiilor minori, cuantumul pensiei de întreținere în sumă bănească fixă care se încasează de la părintele-pârât nu poate fi de principiu mai mic de jumătate (1/2) din suma minimului de existență constatat de Biroul Național de Statistică pentru copiii pe categorii de vârstă.

49. Totodată instanța de apel relevă că, întreținerea copilului **nu poate fi redusă automat doar la acest minim** reglementat de datele statistice, deoarece o asemenea abordare a obligațiunilor părintești, ar duce **la o dezvoltare și întreținere limitată al copilului** atât pe plan material, cât și spiritual.

50. Potrivit celor mai recente Informațiii ale Biroul Naţional de Statistică, în primul semestru al anului 2025 valoarea minimului de existenţă pentru copii în vârstă de 7-17 ani pe țară constiuie suma de 3.363,50 lei (http://statbank.statistica.md/). Respectiv, ținând cont de faptul că ambii părinți au obligația legală de a contribui în egală măsură la întreținerea copiior săi (art. 58 alin. (1) din Codul familiei), jumătate din suma sus indicată, cu care ar trebui să

contribuie cel puțin pârâtul/intimat Boj Andrei la întreținerea fiului Artiom, constituie 1.681,75 lei.

51. Instanța de apel evidențiază faptul că, cuantumul pensiei de întreținere în sumă bănească fixă de 1550 lei lunar pentru întreținerea copilului minor ***** cu vârsta de 15 ani și respectiv 1170 lei lunar pentru întreținerea copilului minor ***** cu vârsta de 10 ani, nu poate fi acceptată, deoarece este vădit sub limita minimului de existență stabilit de Biroul Național de Statistică, cu atât mai mult că, realmente necesitățile specifice vârstei copiilor, reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere, strict în limita minimului de existență statistic. Acest fapt, contravine flagrant interselor superioare ale copilor minori.

52. Desi la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere instanțele de judecatorești pornesc de la minimumul de existență stabilit de Biroul Național de Statstică, totuși, icompletul reține că, acest cuantum nu prevede cheltuielile necesare pentru dezvoltarea copilului: taxele pentru frecventarea şcolii, procurarea cărţilor, frecventarea anumitor secţii sportive sau de creaţie, etc., activităţi necesare creşterii şi evoluării psiho-emoţionale echilibrate a copilului.

53. Astfel, potrivit art. 108 alin. (1) din Codul familiei, *(1) Cuantumul pensiei de întreținere stabilite de instanța judecătorească într-o sumă bănească fixă* ***constituie cel puțin 50% din valoarea mediei anuale a minimului de existență*** *calculată pentru categoria de populație corespunzătoare pentru anul precedent de către Biroul Național de Statistică.*

54. Conform art. 2 al Legii nr. 152 din 05 iulie 2012 cu privire la minimul de existență, *minim de existenţă este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului* ***minim*** *de consum al bunurilor materiale şi a serviciilor pentru satisfacerea necesităţilor principale, menţinerea sănătăţii şi pentru susţinerea viabilităţii omului*.

55. Potrivit art. 3 al aceleiași Legi, *mărimea* ***minimului de existență*** *include: mărimea valorică a coşului alimentar; cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale și pentru achitarea serviciilor prestate populației; mărimea primelor și*

a contribuțiilor obligatorii. Mărimea minimului de existență pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

56. Deci, coroborând textele legale descrise în pct. 54 și 55 *supra*, rezultă că minimul de existență nu prevede cheltuielile necesare pentru dezvoltarea acestuia: procurarea cărților, frecventarea anumitor secții sportive sau de creație etc., activități necesare creșterii și evoluării psiho-emoționale echilibrate a copilului, or, aceste cheltuieli sunt cu mult mai mari, depășind astfel minimul de existență stabilit statistic.

57. De asemenea, instanța de apel reține că, potrivit prevederilor legale instituite de legiuitor, este incontestabil că atât Mustață Diana, cât și Mustață Victor sunt obligați să contribuie în mărime egală la întreținerea copiilor minori. Totodată, reieșind din analiza datelor statistice privind minimul de existență, este evident că cuantumul acestuia este în permanentă creștere de la o perioadă la alta, ceea ce raportat la speță, implică cheltuieli mai mari pentru asigurarea nivelului minim pentru întreținerea copiilor.

58. Deci, din motivele enunțate mai sus, completul de judecată al Curții de Apel Nord va admite apelul declarat de Mustață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru, și va modifica hotărârea primei instanțe din 27 ianuarie 2025, în sensul majorării cuantumului pensiei pentru întreținerea copilului minor până la suma de a câte 2.000 lei pentru fiecare copil, plătită lunar.

59. În contextul dat, completul Colegiului civil subliniază că, pensia de întreținere a copiilor minori MusteațăDamian și Muisteață Victoria, în mărime de a câte 2.000 lei, luar, pentru fiecare copil, este reală, necesară și rezonabilă ca cuantum, reieșind din actele prezentate la materialele cauzei, deoarece necesitățile specifice vârstei copiilor minori de 15 ani și 10 ani, reclamă costuri ce depășesc simpla întreținere, fiind necesare în scopul asigurării unui nivel de viață decentă pentru copil.

60. În plus, majorarea cuantumului pensiei de întreținere la suma de 2.000 lei, lunar, este proporțională cu interesele superioare ale copiilor și cu principiul egalității părinților în fața obligațiilor parentale, or, părintele în grija căruia a fost

lăsat copilul minor, pe lângă investiția financiară, mai investește timp, energie, îi acordă grijă şi suport zilnic copilului.

61. Totodată, majorarea cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori, nu poate fi calificată ca o încălcarea a drepturilor intimatului, dar nici nu poate prevala în raport cu drepturile şi interesele copiilor minori.

62. Or, art. 3 alin. (1) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului din 20.11.1989, în vigoare pentru Republica Moldova la 25.02.1993, statuează cu valoare de principiu, *în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.*

63. Conform art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă*, hotărârea primei instanțe se casează sau se modifică de instanța de apel dacă: c) concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei;*

64. Prin urmare, în vederea reparării greşelii admise de instanța de fond, completul Colegiului civil, conducându-se de prevderile art. 385 alin. (1), lit. b) Cod de procedură civilă, va admite apelul și va modifică hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025, prin majorarea cuantumului pensiei de întreținere dispuse spre încasare la suma de 2.000 (două mii,00) lei lunar, pentru fiecare copil.

65. Corespunzător, în conformitate cu prevederile art. 98 alin. (1) și art. 87, alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel va modifica și taxa de stat încasată la bugetul de stat prin hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025 în sumă de 1355,56 lei, în sensul majorării la suma de 1.9196,96 (una mii nouă sute nouăzeci și șase ,96) lei.

66. În temeiul celor expuse, conducându-se de prevederile art. 385 alin. (1), lit. b), 386 alin. (1), lit. c), art. 389 și art. 390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E :

Admite apelul declarat de Musteață Diana, reprezentată de avocatul Lungu Alexandru.

Modifică hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 februarie 2025, emisă în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Musteață Diana în contradictoriu cu Musteață Victor, intervenient accesoriu Agenția Teritorială de Asistență Socială Nord-Est, privind determinarea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreținere a copiilor minori, în sensul majorării cuantumului pensiei de întreținere a copiilor minori și a sumei cheltuielilor de judecată (taxa de stat), după cum urmează:

Se încasează de la Musteață Victor, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în satul ***** în beneficiul lui Musteață Diana, născută la *****, IDNP *****, domiciliată în satul *****, pensia pentru întreținerea copiilor minori *****, născut la *****, IDNP ***** și *****, născută la *****, IDNP *****, în sumă bănească fixă în mărime a câte 2.000,00 (două mii,00) lei pentru fiecare copil, plătită lunar, începând cu data de 29 noiembrie 2024 până la atingerea majoratului de către copii.

Se încasează de la Musteață Victor, născut la *****, IDNP *****, domiciliat în satul ***** în beneficiul statului cheltuielile de judecată, ce constau din taxa de stat de a cărei plată reclamanta a fost scutită de drept la depunerea cererii de chemare în judecată, în mărime de 1.969,96 (una mie nouă sute șaizeci și nouă,96) lei.

În rest, hotărârea Judecătoriei Soroca (sediul central) din 27 ianuarie 2025, se menține fără modificări.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs în Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicarea deciziei motivate, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,

judecător Stanislav Grosu

Judecătorii Alina Țihonschi

Radu Holban